

Пасічник К. С., студентка
Четвертак Є. О., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет

ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ КІНОСТРИЧОК

Термін «прагматика» ввів американський дослідник Ч. Морріс. Існує три напрямки визначення прагматики. Прихильники першого напрямку визначають прагматику як вивчення взаємодії мовних форм та контекстів їхнього вживання, а також інтерпретації мовних засобів в комунікативних контекстах. Інший напрямок розглядає прагматику як реальну ситуацію спілкування, яка обумовлює вибір мовних засобів для вирішення комунікативних завдань. Третій напрямок прагматики трактується як вивчення потенційних можливостей впливу мови на людину. Людський фактор є головним поняттям в прагматичі. Прагматика вивчає всі умови, при яких людина використовує мовні знаки. Під цим розуміють умови адекватного вибору та використання мовних одиниць з метою досягнення кінцевої цілі комунікації – впливу на партнера [2, с. 138].

А. Швейцер писав, що сутність прагматичних факторів «полягає в тому, що вихідний та кінцевий тексти зазвичай адресовані різним одержувачам» [3, с. 187]. Прагматичні фактори – це ряд умов, які потребують використання трансформацій у перекладі для досягнення рівноцінного комунікативного ефекту як для одержувача оригіналу, так і для рецептора перекладу. Якщо брати за основу визначення, що адекватний переклад – це переклад, який викликає в іншомовного одержувача реакцію, яка співпадає з комунікативною установкою, тобто з метою висловлювання відправника, перекладач повинен виконати прагматичну адаптацію тексту оригіналу. Прагматична адаптація – це внесення певних поправок на соціальнокультурні, психологічні та інші відмінності між одержувачами вихідного тексту і тексту перекладу.

Мовні знаки є структурними компонентами будь-якого висловлення – у тому числі, компонентами назви фільму в оригіналі та її перекладу на українську мову. Мовний знак володіє не тільки семантикою (відношенням до того, що позначається) і синтактикою (відношенням до інших знаків), але і прагматикою (відношенням до користувачів мови). Знаки мови можуть справляти на людей певне враження (позитивне, негативне або нейтральне), впливати на них, викликати ту або іншу реакцію. Здатністю впливу на читача або

слухача, тобто прагматичною дією (інакше – комунікативним ефектом) володіє і будь-який вислів, і будь-який текст.

Прагматично обумовлені перетворення мають на меті досягнення в тексті перекладу комунікативного ефекту, еквівалентного тому, який може бути виявлений в тексті оригіналу. В результаті перетворень цього типу зберігається прагматичне значення початкової одиниці, тоді як семантичні і синтаксичні значення можуть повністю або частково змінюватися [1, с. 395].

Таким чином, на прагматичному рівні виявляється можливим прослідкувати два типи перетворень – прагматичні і прагматично обумовлені. Якщо перші змінюють прагматичне значення оригіналу і можуть вивести переклад до межі адекватності, тобто наблизити його до інших видів міжмовного посередництва, то другі направлені саме на збереження комунікативного ефекту оригінального тексту і є засобом досягнення прагматичного значення. На відміну від прагматичних, прагматично обумовлені перетворення можуть зачіпати не весь текст в цілому, а лише окремі його складники.

Література

1. Гарбовский Н. К. Теория перевода. М.: МГУ, 2004. 544 с.
2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. М.: Наука, 1981. 138 с. URL: http://issuesinlinguistics.ru/pubfiles/1983-2_152-154.pdf.
3. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика. М. : Воениздат, 1973. 280 с.